

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z powództwa A.S.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń [...]S.A. w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 października 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. odstępuje od obciążenia powódki na rzecz pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego oraz postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym (V CZ 63/18).**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to,

że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powódka A.S. powołała się na istotne zagadnienie prawne dotyczące stosowania art. 322 k.p.c. i potrzebę wykładni art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (jedn. tekst: Dz. U. z 2015 r., poz. 1206; obecnie uchylona) oraz art. 385 § 2 zdanie drugie k.c. w odniesieniu do sposobu interpretacji wzorców umów zawieranych z konsumentami. Wskazała również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, wynikającą z zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych wariantów interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., i z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance w postaci potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga z kolei wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo jego niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć

(por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl. i z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl.).

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała uznać, by skarżąca wykazała powołane przyczyny kasacyjne.

W zakresie przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powódka nie sformułowała w istocie żadnego zagadnienia prawnego, ograniczając się do wskazania na stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r., V CSK 207/08, niepubl. i - jej zdaniem odmienny - pogląd wyrażony w piśmiennictwie, za którym miały przemawiać niektóre orzeczenia Sądu Najwyższego. Wyrażone przez Sądy *meriti* stanowisko, że zastosowanie art. 322 k.p.c. jest możliwe dopiero wtedy, gdy fakt wyrządzenia szkody został ustalony, ma tymczasem utrwalony w judykaturze charakter (por. - oprócz powołanego już wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r., V CSK 207/08 - wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2008 r., V CSK 388/07, niepubl., z dnia 15 czerwca 2010 r., II CSK 27/10, niepubl., z dnia 5 listopada 2010 r., I CSK 23/10, niepubl., z dnia 12 lipca 2011 r., II PK 19/11, OSNP 2012, nr 19-20, poz. 231, i z dnia 3 kwietnia 2019 r., II CSK 100/18, niepubl.). Pewne rozbieżności dotyczą natomiast zakresu powinności dowodowych spoczywających na powodzie w zakresie wysokości ustalonej szkody, które warunkują korzystanie przez sąd z *ius moderandi* (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2010 r., II CSK 27/10). Powódka nie powołała żadnych argumentów, które mogłyby wskazywać na potrzebę podważenia tego ugruntowanego zapatrywania; nie przemawiało za nim również odwołanie do jednej wypowiedzi doktryny, która to wypowiedź - wbrew przekonaniu powódki - w rzeczywistości nie korespondowała z jej stanowiskiem. To samo dotyczyło powołanego przez powódkę wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2015 r., II CSK 662/14, niepubl., w którym jednoznacznie potwierdzono, że art. 322 k.p.c. ma zastosowanie wtedy, gdy nie ma wątpliwości, że szkoda została wyrządzona.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wykazano również rozbieżności w orzecznictwie, które mogłyby - we wskazanym w skardze kontekście - implikować potrzebę wykładni art. 12 ust. 3 u.d.u. oraz art. 385 § 2 zdanie drugie k.c. Nakaz interpretacji wzorca umowy zgodnie z regułą *in dubio*

contra proferentem nie budzi wątpliwości ani rozbieżności w judykaturze (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2016 r., IV CSK 711/15, niepubl. i z dnia 12 kwietnia 2019 r., I CSK 321/18, niepubl. oraz powołane tam orzecznictwo), natomiast sposób realizacji tej dyrektywy w okolicznościach konkretnej sprawy może prowadzić do różnych rezultatów, których nie można utożsamiać z rozbieżnościami w orzecznictwie w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. W nowszej judykaturze wskazuje się też jasno, że art. 65 k.c. ma zastosowanie także do wykładni wzorca umownego, a ewentualne dystynkcje dotyczą jedynie możliwości sięgania do art. 65 § 2 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2007 r., I CSK 27/07, OSNC-ZD 2008, nr A, poz. 25, z dnia 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16, niepubl., z dnia 10 stycznia 2014 r., I CSK 155/13, niepubl., z dnia 10 czerwca 2016 r., IV CSK 624/15, niepubl., i z dnia 5 października 2018 r., I CSK 608/17, niepubl.).

We wniosku nie wykazano również, by skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona, tj. aby kwestionowane orzeczenie było ewidentnie nieprawidłowe, w sposób widoczny na pierwszy rzut oka dla każdego przeciętnego prawnika (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156). Sądy *meriti* szeroko wyjaśniły, dlaczego uznały, że w okolicznościach sprawy nie powinien mieć zastosowania sposób ustalenia odszkodowania przewidziany na wypadek szkody całkowitej. Zwróciły uwagę nie tylko na to, że lokal - po przeprowadzeniu remontu - był zgodnie z opiniami biegłych zdatny do dalszego zamieszkiwania, lecz także na przewidziany w ogólnych warunkach ubezpieczenia sposób wykazania niemożności dalszego zamieszkiwania w lokalu. W skardze kasacyjnej nie zarzucano przy tym, by wymaganie przedstawienia potwierdzającej ten fakt decyzji administracyjnej stanowiło klauzulę abuzywną, a jako takie nie wiązało powódki (por. art. 385¹ § 1 k.c.).

Ubocznie należało zwrócić uwagę, że motywy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ujawniały widoczną sprzeczność argumentacyjną, gdyż powołanie się na przesłankę w postaci oczywistej zasadności skargi jest zasadniczo wyłączone, gdy skarżący jednocześnie twierdzi, że wykładnia

przepisów, które stanowiły podstawę kwestionowanego orzeczenia, implikuje rozbieżności w orzecznictwie wymagające rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Stan taki stoi w kolizji z twierdzeniem o widocznej już *prima facie* i bez potrzeby głębszych dociekań wadliwości kwestionowanego rozstrzygnięcia, co stanowi założenie przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, niepubl., z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, niepubl., i z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 102, art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

as]

jw